

Terrorism och revolution

Selma Ahlgren

1913

Det har blivit så gott som tyst, i det stora ryska riket. Man hör nästan intet därifrån, och strömmen av ryska flyktande revolutionärer har upphört. Allting faller tillbaka i stillhet, måhända i slöhet - vad veta vi?

Men då och då tränger - trots censuren - ett skri från det pinade, plågade, förtrampade folket, och i blyt-belysning visar det världen en bild av ett rykande hälvet, vars fasor aldrig synas skola upphöra. En gång är det en skara fattiga slavar i någon av regeringens många gruvor, som rest på sig för att uppnå, inte mänskliga villkor, långt därifrån; men en smula lättad i sitt tunga slaveri - men som ögonblickligen mötts av bajonetter och kulor och nedmejats i hundratal. En annan gång är det berättelsen om den permanenta hungersnöden i stora distrikt av den en gång så fruktbara svarta jorden.

Resande som passerat bondbyarna ha endast funnit lik i de grå förfallna hyddorna, lik med skinnet stramt åtdraget över benknotorna och betäckta med lätta grå fjun - hungerdun som de kallas, en följd av långvarig svält. Hundratals sådana utdöda, eller halvt utdöda byar finnas, eller har funnits för ej så länge sedan, där man på sin höjd såg ett par utsvultna kattor strykande omkring knutarna.

Det hemiska tillståndet i dessa olyckliga lands ändar är en direkt följd av bojarernas oförnuftiga, planlösa rovdrift och regeringens skoningslösa skattesystem.

Denna ryktbara svarta jord, som en gång givit så rika skördar, har blivit grymt misshandlad, liksom det ryska folket. Dess stora härliga skogar ha blivit nedhuggna i en så ofantlig utsträckning att klimatet blivit helt förändrat därav.

Härtill kommer regeringens likaså skoningslösa indrivande av skatterna. Fullkomligt utan hänsyn till vad bonden skall ha att leva av hela det nästkommande året, tarm an veteskorde från honom så snart den är inbärgad, och räcker inte den till, så en häst, en ko eller annars vad han äger, på köpet. Utarmad som han är på förhand, har han varken ekonomisk eller fysisk motståndskraft då ett missväxtår inträffar, och följdes det av ännu ett, så dör befolkningen ut helt enkelt. Även om skrien från de döende bli så starka, att de höras ända till Petersburg, så kommer dock den vid sådana tillfällen anordnade nödhjälpen sällan de nödlidande tillgodo; ty den tappas bort på den långa vägen. Den ryska ämbetsmannavärlden är fördärvad, korrumperad och hopplöst ohederlig; dess långa fingrar behålla taget om det, som skulle ha räddat tusentals liv.

Självklart att den ryska bondebefolkningen står på en låg kulturnivå och att de flesta inte kunna läsa eller skriva; endast den del därav, som på grund av förhållandena tvingas att vandra in till städerna för att söka arbete i industriens tjänst och där mötas av en fläkt utifrån världen, kan förutsättas ha någon förståelse för arbetarerörelse och revolution.

Revolutionen - som jäst på botten av det stora ryska riket, som glöder som en väldig dold eld sedan mer än hundra år tillbaka i tiden, uppväckt av det systematiserade våldet och terrorismen från åvan, av knutpiskors barbariskt grymma välde och den *i allt* despotiska zarismen, som sedan århundraden med grovt våld sökt undertrycka varje självständig tanke och mening - har helt naturligt under det oerhörda trycket av hela detta våldsregemente måst slå in på andra vägar, än de övriga europeiska folken ha beträtt. Den karaktäriseras här av det hemliga, underjordiska agitations- och organisationsarbetet och dess plötsliga utslag: attentaten mot dem av zarens kreatur, som visat sig mäst nitiska såsom folkförtryckare.

Reaktionen mot det olidliga trycket, som var riktat mot alla samhällsklasser, undantagandes den härskande håvkammarillan, uppstod från början bland den s. k. intelligensen, den studerande ungdomen vid högskolorna och var alltså ingalunda från begynnelsen någon proletarisk aktion. Nihilismen, som den då kallades, bredde sig tyst och i hemlighet, samlande anhängare från olika samhällslager, den smög sig in i familjerna och splittrade dem, berövade föräldrar deras barn, eller satte fiendskap emellan dem. Den erövrade mark i hären, särskilt bland officerarna, och den tilltagande osäkerheten, som började göra sig obehagligt förnimbar på höjderna, resulterade i ett nytt motdrag: ett utomordentligt utvecklat och väl organiserat polisspionssystem, med åtföljande »skuggning» av »misstänkta» parsoner, brott mot husfreden, nattliga husvisitationer och deportation utan dom och rannsaking. Strömmen av fångar mångdubblades efter hand; en ändlös rad av sammankedjade offer, som med rasslande länkar om sina trötta fötter drogo åstad till Sibiriens tröstlösa, öde stepper och gruvor, för att där mer eller mindre hastigt marteras till döds.

Under många år fortlevde rörelsen i sin ursprungliga form, som den bildade världens uppror mot tankefrihetens mördare och despotismens överhuvud. Först på senare tider bredde rörelsen ut sig till det egentliga, arbetande folket, En mängd av Rysslands studerande ungdom bedrev nämligen sina studier i utlandet och kunde

där inte undgå att lära känna den överallt uppspirande socialistiska rörelsen bland arbetarna; de förde med sig en ny uppfattning och förståelsen av, att friheten inte kunde genomföras av de få utan de mångas medvärkan.

Följden vart, att de studerande sökte sig ut bland folket, detta okunniga fattiga folk, som alltid levat nere på botten av samhället, i strängt arbete och under så dåliga förhållanden, att svinen inte kunde bjudas på något sämre - ty det skulle aldrig ha betalt sig.

Massor av manliga och kvinnliga studenter påtogo sig frivilligt en lärares gärning, på samma gång som en agitators, gripna av denna flammande hänförelse för den stora saken, vars motstycke måhända inte funnits utom Ryssland.

Det blev en daglig företeelse, att om aftnarna eller rättare nätterna finna dem samman med arbetare, vilka blivit satta på skolbänken i en eller annan trist och naken underjordisk lokal. Samlingsplatserna voro oftast tillfinnandes i källrar - likasom de hemliga tryckerierna. Med dessa arbetare skulle det börjas från början, de skulle läras *allt*. Många, för att inte säga de flästa, kunde varken läsa eller skriva. Efter slutad lektion följde agitatoriskt möte med tal eller föredrag.

Så tillkom de första arbetareorganisationerna, dels i hemlighet, som en frukt av det intensiva arbetet av dessa frivilliga agitatorer. Själva luften isynnerhet i Petersburg var liksom laddad med eldfarligt stoff och unga män och kvinnor, från till och med »högt stående» kretsar, försvunno i hemlighet från hem och anhöriga, för att helt ägna sin tjänst åt folket. Några av dem äro heliga för detta folk och tillbedda av dem som känt dem.

Sålunda förbereddes revolutionen, genom hängivet, uppofterande arbete och ständiga blodsoffer, och man närmade sig året 1905, tidpunkten för rysk-japanska kriget. De förkrossande nederlagen under detta förfärliga krig, jämte trycket på allt näringsliv i själva Ryssland ökade jäsningen och de eruptiva krafterna i allmänhet och rörelsen spred sig som en brand över det väldiga riket, efter den bekanta »blodiga söndagen», där den besynnerlige prästen Gapon anförde en skara fredliga demonstranter, vilka framför Vinterpalatset mottogos med en välriktad gevärssalva, så att blodet rann i strömmar till kloakerna.

Med rivande fart spred sig agitationen bland bönderna i de vidsträckt guvernementen och dessa, som uppfattade revolutionen på sitt sätt - för övrigt det enda riktiga, nämligen som ett medel för dem att komma i besittning av jorden, började sluta sig samman för att med våld fördriva adeln från deras gods. Man satte eld på herresätena och slotten och förjagade dess innevånare. På hundratals olika ställen flammade de hämnande, blott alltför rättvisa lågorna och förtärde en dyrbar egendom - med vilken bönderna intet hade att skaffa.

Förbindelse åvägabragtes mellan de revolutionära och trupperna, och på vissa orter lyckades det soldaterna, att på ett ganska enkelt och rättframt sätt komma i besittning av makten. Resningen i Finland begynte och förde till ett visst resultat, till fördel för självstyrelsen.

Allt var sålunda väl förberett, och den allmänna kamplusten var väckt.

Men - hävkammarillan med zaren i spetsen hade håller inte såvit under tiden. De kände ytterst väl till ställningen i riket, tack vare sitt spionssystem, och de mobiliserade hela sitt garde och alla sina »hjälptrupper» i alla möjliga former.

Belägringstillstånd proklamerades; i de mäst betydande revolutionshärarna, och det ena kaiserliga manifestet avlöste det andra, manifest vilka erbjödo folket den författning som det ville tillkämpa sig med våld. Det var under själva kulminationsögonblicket som den väldiga rörelsen blev missledd. Det visade sig plötsligt, att det fanns socialdemokrater i Ryssland. En del av den tunga skulden för misslyckandet faller tvivelsutan över dem, ty de voro med och nappade på författningskroken och därmed öppnade de säkerhetsventilen för de våldsamt sammanprässade erputiva krafter, vilka måhända eljest varit starka nog att spränga ramen om det förhatliga, despotiska väldet och sålunda bana väg för utvecklingen.

Hurudan denna skulle ha blivit är inte gott för någon att med bestämdhet yttra sig om. Det är möjligt att folket, det verkliga, arbetande folket också nu skulle ha blivit bedraget på frukterna av revolutionen, - sedan nu varit med om att bringa den i land. Det är möjligt, att bourgeoisien och intelligensaristokratien skulle haft fördelarna på sin sida, men den skulle dock ha fått en ofantlig betydelse genom ett fullständigt bortopande av den gamla despotismen, den skulle ha rensat luften och och banat väg för det nya som ville fram, och

arbetarorganisationerna skulle ha fått frihet till utveckling. Korteligen, den skulle ha rensat luften så att man kunde andas.

Som det nu var, lät nationen helt enkelt bedraga sig av de hala löftena, vilka blott och bart avgåvos för att vinna tid. Zarismen skulle ha låvat det omöjligaste av samma orsak. En och var, som följt med händelsernas gång, känner den upprepade komedien med riksduman och vet sålunda, att en mängd av de oppositionella dumamedlemmarna helt enkelt avsattes och fängslades, att duman upplöstes och nya val påbjödos; att denna andra дума likaledes upplöstes och ytterligare några andra dumamedlemmar måtte vandra i fängelse på grund av opposition mot regeringen och zaren.

Den tredje duman tillsattes huvudsakligen av zarens och hävkamarillans kreatur. Det gamla var räddat, regeringen satt säker och därmed den blodbesudlade kronan på zar Nikolaus huvud. och nu begynte reaktionen. Den fortfar ännu.

De vilda och grymma kosackerna från stepperna ha alltid med fördel kunnat brukas till de råaste handlingar; det är goda soldater, därför att de äro råa och hårda människor och utan medkänsla för andra. De blevo även nu brukade, främst mot de upproriska bönderna.

I spridda avdelningar sändes de ut i alla riktningar på kallelse av de hotade herremännen, vilkas slott satts i brand, och nu begynte ett ohyggligt mordande.

Befolkningen i byarna jagades samman i en flock och kördes upp mot herregården - eller dess möjligen befintliga rester. Det var små barn och gamla gubbar och kvinnor ibland dem, men över dem alla ven knutpiskan. Knutpiskan är en par meter lång rem av hästhud med åtskilliga knutar på och det skall en viss vana och lång övning till, för att kunna svinga den. Men då det en gång är lärt, finnes det intet prygelredskap som är förfärligare än detta: vid vart slag flår de grova knutarna av ett stycke hud på delikventen så att de arma offren störtade och snön rödfärgades av blod. En del av de unga och kraftigaste männen som misstänktes för att ha anstiftat »upproret» och anlagt elden ställdes utan vidare upp mot en vägg och skötos.

I städerna företogs masshäktningar av politiskt misstänkta, vilka så snart fängelseportarna slötos om dem, möttes av den allra ohyggligaste tortyr. Så mörk och blodbesudlad är ej medeltiden, att den inte kan överflyglas av detta skräckregemente i stort, som sedan 1905 vidgat sig till en bred ström av ständigt flytande blod; vari revolutionen kvävdes och tillintetgjordes - vem vet för huru lång tid.

Men våldet, terrorismen från åvan, föder med osviklig säkerhet våldet, terrorismen från nedan, och under askan bolmar den eviga elden, glöder det alltjämt och de enstaka attentaten på maktens utövare och handhavare skall nog visa *dem* att det ej finns något som heter säkerhet för deras vidkommande, och att de ständigt måste darra för sitt och de sinas liv. Men det visar också att det tålmodiga underjordiska arbetet åter har begynnnt. Det kan aldrig helt upphöra, förr än det gamla våldet bragts på fall.

Det Anarkistiska Biblioteket

Selma Ahlgren
Terrorism och revolution
1913

Tidningen Brands 1 maj-nummer 1913

www.anarkistiskabiblioteket.se